A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2007. június 7. *

A C-278/06. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (Németország) a Bírósághoz 2006. június 26-án érkezett, 2006. május 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

Manfred Otten

és

a **Landwirtschaftskammer Niedersachsen**

között,

Jonny Kück

és

a **Vertreterin des Bundesinteresses beim Bundesverwaltungsgericht**

* Az eljárás nyelve: német.

részvételével

folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: R. Schintgen tanácselnök, A. Borg Barthet és M. Ilešič (előadó) bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,
hivatalvezető: Fülöp B. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. március 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– M. Otten képviseletében G.-W. Bieniek Rechtsanwalt,

– a Landwirtschaftskammer Niedersachsen képviseletében H. Steggewentz, meghatalmazotti minőségben,

– a német kormány képviseletében M. Lumma és C. Blaschke, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében J. Schieferer és F. Erlbacher, valamint H. Tserepa-Lacombe, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1999. május 17-i 1256/1999/EK tanácsi rendelettel (HL L 160., 73. o.) módosított, a tej- és tejtermékágazatban kiegészítő illeték megállapításáról szóló, 1992. december 28-i 3950/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 405., 1. o.; a továbbiakban: 3950/92 rendelet) 7. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a M. Otten, egy tejtermelő gazdasághoz kapcsolódó földterület volt haszonbérlője, valamint a Landwirtschaftskammer Niedersachsen (alsó-szászországi mezőgazdasági kamara) között folyamatban levő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya a tej vagy a tejtermékek referenciamennyiségeinek a haszonbérbe adóra való átszállása, ha a haszonbérbe adó, aki maga nem termel sem tejet, sem tejtermékeket, a referenciamennyiségeket állami adásvételi szerveken keresztül a lehető legrövidebb időn belül olyan harmadik személyre ruházza, aki tejtermelő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 1984-ben a tejágazatban a kínálat és a kereslet között tartósan fennálló egyensúlytalanság miatt az 1984. március 31-i 856/84/EGK tanácsi rendelettel (HL L 90, 10. o.) módosított, a tej- és tejtermékpiac közös szervezéséről szóló,

1968. június 27-i 804/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 148., 13. o.) 5c. cikke bevezette a kiegészítő illetékek rendszerét. E rendelkezés szerint kiegészítő illetéket kell fizetni a meghatározandó referenciamennyiséget meghaladó minden tejmennyiség után.

4 A kiegészítő illeték alkalmazására vonatkozó általános szabályokat a 804/68 rendelet 5c. cikkében említett illeték alkalmazására vonatkozó általános szabályok elfogadásáról szóló, 1984. március 31-i 857/84/EGK tanácsi rendeletben (HL L 90., 13. o.) állapították meg.

5 A 857/84 rendeletet hatályon kívül helyezte a 3950/92 rendelet, amely a kiegészítő illetékek rendszerét meghosszabbította 2000. április 1-jéig, bár kezdetben csupán 1993. április 1-jéig volt alkalmazandó.

6 A 3950/92 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A felek közötti megállapodás hiányában a hasonló feltételek mellett történő meghosszabbítás lehetősége nélkül megszűnő mezőgazdasági haszonbérleti szerződés esetében, valamint az olyan helyzetekben, amelyek hasonló joghatásokat váltanak ki, a kérdéses gazdasághoz kapcsolódó referenciamennyiségek a tagállamok által a felek jogos érdekeinek figyelembe vétele mellett megállapított vagy megállapítandó rendelkezések szerint teljesen vagy részben átszállnak az azt átvevő termelőkre." [nem hivatalos fordítás]

7 Ugyanezen rendelet 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Tekintettel a tejtermelés szerkezetátalakításának végrehajtására vagy a környezet fejlesztésére, a tagállamok a következő intézkedések egyikét tehetik, összhangban az általuk a későbbiekben megállapított, a felek jogos érdekeit figyelembe vevő részletes szabályokkal:

[...]

b) objektív szempontok alapján meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek szerint a termelők fizetség ellenében egy adott tizenkét hónapos időszak elején részesülhetnek az illetékes hatóság vagy az illetékes hatóság által kijelölt testület által végzett azon referenciamennyiségek újraosztásából, amelyeket az előző tizenkét hónapos időszak végén más termelők véglegesen felszabadítottak a fent említett fizetséggel egyenértékű, évente egy vagy több részletben megfizetett kompenzáció ellenében;

[...]

e) a termelőnek az illetékes hatósághoz, illetve az illetékes hatóság által kijelölt szervhez intézett kérelme alapján engedélyezik a referenciamennyiségeknek az azokhoz tartozó földterület átruházása nélküli átruházását, vagy fordítva, a gazdaságok szintjén a tejtermelés szerkezetének fejlesztése vagy a termelés bővítésének lehetővé tétele céljából.

[...]" [nem hivatalos fordítás]

8 A 3950/92 rendelet 9. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A jelen rendelet alkalmazásában a következő fogalom-meghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

c) »termelő«: az a természetes vagy jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek azon csoportja, aki vagy amely a Közösség földrajzi területén belül valamely gazdaságban gazdálkodik, és

– közvetlenül a fogyasztónak értékesít tejet vagy egyéb tejterméket;

és/vagy

– a felvásárlónak szállít;

[...]" [nem hivatalos fordítás]

A nemzeti szabályozás

9 A tej és a tejtermékek szállítására vonatkozó referenciamennyiségek átruházásának rendszerét a 2000. január 12-i Verordnung zur Durchführung der Zusatzabgabenregelung (Zusatzabgabenverordnung – ZAV) (a kiegészítő illetékre vonatkozó jogszabályok végrehajtásáról szóló német rendelet) (BGBl. 2000., I-27. o.) (a továbbiakban: ZAV) szabályozza, amely 2000. április 1-jén lépett hatályba.

10 A ZAV szerint a referenciamennyiségeket a továbbiakban elvben minden évben csupán három időpontban – nevezetesen április 1-jén, július 1-jén vagy október 30-án – az állami adásvételi szervek közvetítésével, pontosan meghatározott eljárás keretében lehet eladni, a tejtermelő gazdasághoz kapcsolódó földterülettől függetlenül.

11 Mivel az alapügyben a kérdéses mezőgazdasági haszonbérleti szerződést 2000. április 1-jét megelőzően kötötték, a ZAV 12. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján az 1996. március 25-i harmincharmadik módosító rendelettel (BGBl. 1996., I-535. o.) módosított, 1984. május 25-i Milch-Garantiemengen-Verordnung (a tej garanciamennyiségeiről szóló német rendelet) 7. cikke (1) bekezdésének első mondata alkalmazandó. A Milch-Garantiemengen-Verordnung 7. cikke (1) bekezdésének első mondata szerint a referenciamennyiség a mezőgazdasági haszonbérlet megszűnése esetén visszaszáll a haszonbérbe adóra.

12 Arra az esetre, ha a referenciamennyiség olyan haszonbérbe adóra száll át, aki nem tejtermelő, a ZAV 12. cikke (2) bekezdésének első mondata előírja, hogy e mennyiségek 33%-át a nemzeti tartalék javára be kell vonni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 1974-ben M. Otten jogelődje J. Kück-től határozatlan időre haszonbérbe vett egy 4,1862 ha nagyságú területet tejtermelés céljából.

14 1984-ben a bizonyos mértéket meghaladó referenciamennyiségben részesülő tejtermelők terhére előírt kiegészítő illetékek rendszerének bevezetése keretében M. Otten jogelődje tehát a tejtermelés céljából haszonbérbe vett e földterület után meghatározott referenciamennyiségben részesült.

15 A 2000-es év során M. Otten és J. Kück 2001. január 1-jei hatállyal megszüntette a haszonbérleti szerződést. A gazdaság ennek megfelelően az említett időpontban visszaszállt J. Kückre.

16 J. Kück kérelmére a Landwirtschaftskammer Hannover (hannoveri mezőgazdasági kamara) a 2001. április 27-én módosított, 2001. február 14-i közigazgatási határozattal megállapította, hogy a 9 315 kg referenciamennyiség átszállt J. Kückre. A Landwirtschaftskammer Hannover határozata szerint további 4 588 kg referenciamennyiséget bevon a nemzeti tartalék javára, mivel J. Kück nem foglalkozott tejtermeléssel.

17 M. Otten e határozat ellen jogorvoslati kérelmet nyújtott be, amelyet Landwirtschaftskammer Hannover elutasított.

18 M. Otten ezt követően keresetet indított a Verwaltungsgericht Stade (stadei közigazgatási bíróság) előtt, amely e közigazgatási határozatokat hatályon kívül helyezte.

19 A Niedersächsische Oberverwaltungsgericht (az alsó-szászországi legfelső közigazgatási bíróság) 2005. március 16-i ítéletével a Landwirtschaftskammer Niedersachsen fellebbezését elutasította. A Niedersächsisches Oberverwaltungsgericht megállapította, hogy a tejtermelésre használt terület haszonbérletére létesített

mezőgazdasági haszonbérlet megszűntekor a megfelelő referenciamennyiség csupán akkor jár vissza a haszonbérbe adónak, ha a haszonbérbe adó maga is tejtermelő, vagy a területet azonnal ismét tejtermelőnek adja át.

20 A Landwirtschaftskammer Niedersachsen a Bundesverwaltungsgerichthez (szövetségi közigazgatási bíróság) felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

21 A Bundesverwaltungsgericht álláspontja az, hogy a Bíróságnak a C-401/99. sz. Thomsen-ügyben 2002. június 20-án hozott ítéletben (EBHT 2002., I-5775. o.) alkalmazott értelmezése szerint a referenciamennyiségek olyan haszonbérbe adóra való átmeneti átszállása, aki nem tejtermelő, mindig lehetséges, amennyiben egyrészt a szerzés ideiglenes és a nemzeti jog értelmében szükséges, és másrészt az olyan haszonbérlőnek történő új haszonbérbe adáshoz vezet, aki tejtermelő. Az említett ítéletnek a kérdést előterjesztő bíróság általi értelmezése szerint a két átruházás végeredményét a referenciamennyiségnek az egyik termelőtől a másik termelőre való egyszeri átruházási műveletnek kell tekinteni (a fent hivatkozott Thomsen ügyben hozott ítélet 43. pontja).

22 Ezt az értelmezést kell alkalmazni az alapügy tárgyát képező esetre is, melyben a földterület átruházása a második átruházási részcselekmény keretében az új nemzeti szabályozás értelmében független a referenciamennyiségek átruházásától.

23 Ezenfelül ezen értelmezés szerint a referenciamennyiségeket a tej termelésére vagy forgalmazására használják oly módon, hogy a haszonbérbe adó, aki nem tejtermelő, nem húzhat merően anyagi hasznot a referenciamennyiségekből azok piaci értékének kihasználásával (a C-313/99. sz. Mulligan és társai ügyben 2002. június 20-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-5719. o.] 30. pontja, a fent hivatkozott Thomsen-ügyben hozott ítélet 39. pontja, valamint ugyanebben az értelemben a C-292/97. sz. Karlsson és társai ügyben 2000. április 13-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-2737. o.] 57. pontja).

24 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [...] 3950/92 rendelet 7. cikke (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a tejtermelő gazdaságra vagy tejtermeléshez használt földterületre kötött mezőgazdasági haszonbérleti szerződés megszűnésekor a gazdasághoz vagy a földterülethez kapcsolódó referenciamennyiségek akkor is visszaszállnak a haszonbérbe adóra, ha a haszonbérbe adó maga nem tejtermelő, és nem is lesz az, amennyiben a haszonbérbe adó a referenciamennyiségeket a lehető legrövidebb időn belül az állami adásvételi szerveken keresztül olyan harmadik személyre ruházza, aki tejtermelő?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

25 A nemzeti bíróság a kérdésével arra vár választ, hogy a 3950/92 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a tejtermelő gazdaságra kötött mezőgazdasági haszonbérleti szerződés megszűnésekor az ahhoz kapcsolódó referenciamennyiség visszaszállhat-e a haszonbérbe adóra, amennyiben e haszonbérbe adó – mivel nem tejtermelő, és nem is áll szándékában tejtermeléssel foglalkozni – az említett referenciamennyiséget az állami adásvételi szerveken keresztül a lehető legrövidebb időn belül olyan harmadik személyre ruházza, aki tejtermelő.

26 Elsőként emlékeztetni kell arra, hogy a tejre vonatkozó kiegészítő illetéket érintő közösségi szabályozás általános rendszeréből következik, hogy a mezőgazdasági termelő elvben csak akkor részesülhet referenciamennyiségben, ha tejtermelő (lásd ebben az értelemben különösen a C-275/05. sz. Kibler-ügyben 2006. október 26-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-10569. o.] 21. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

27 A 3950/92 rendelet 7. cikke (2) bekezdése szerint ugyanis a tejtermelő gazdaságra kötött mezőgazdasági haszonbérleti szerződés megszűnésekor az ahhoz kapcsolódó referenciamennyiség elvben csak akkor szállhat át teljes mértékben vagy részben a haszonbérbe adóra, ha ő az említett rendelet 9. cikkének c) pontja értelmében termelőnek minősül (a fent hivatkozott Thomsen-ügyben hozott ítélet 41. pontja).

28 E körülmények között a referenciamennyiségeknek az olyan haszonbérbe adó által történő átmeneti megszerzése, aki nem tejtermelő, a közösségi jog szerint csak annyiban megengedett, amennyiben ez szükséges, és a lehető legrövidebb ideig áll fenn (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Thomsen-ügyben hozott ítélet 43. pontját).

29 Ez az értelmezés az alapügy tárgyát képező esetre is alkalmazható. Egyrészt az 1256/1999 rendelet hatodik preambulumbekezdéséből következik, hogy a tagállamok megszervezhetik a referenciamennyiségek átruházását a termelők közötti egyéni átruházáson kívül más módon is. Másrészt a fent hivatkozott Thomsen-ügyben hozott ítélet 43. pontjából következik, hogy a referenciamennyiségeknek az olyan haszonbérbe adó által hosszú időtartamra történő átmeneti megszerzése, aki nem kíván a jövőben tejtermelővé válni, ellentétes egyrészt a tejre vonatkozó kiegészítő illetéket érintő közösségi szabályozás általános rendszerével, és másrészt azzal az elvvel, amely szerint referenciamennyiség nem juttatható olyan mezőgazdasági termelőnek, aki nem tejtermelő.

30 Az a körülmény, hogy az alapügy tárgyát képező esetben a referenciamennyiség átruházása független a gazdaság átruházásától, nem érinti az említett értelmezést.

31 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis még ha a referenciamennyiség átruházására elvben csak az azon gazdaság átruházásakor kerül is sor, amelyhez kapcsolódik, amennyiben az átruházás megfelel a 3950/92 rendelet 7. cikkében előírt

alakiságoknak és feltételeknek, továbbra is igaz, hogy a referenciamennyiség a közösségi jog által előírt eltérések eseteiben átruházható a gazdaság nélkül (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Mulligan-ügyben hozott ítélet 27. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

32 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 3950/92 rendelet 8. cikkének b) és e) pontja a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy a felsorolt intézkedések közül egyet vagy többet külön-külön vagy együttesen elfogadjanak, de nem jogosítja fel őket arra, hogy új típusú rendelkezéseket írjanak elő az adott területen. (a C-173/02. sz. Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2004. október 14-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-9735. o.] 26. pontja).

33 A tagállamok ugyanis a 3950/92 rendelet 8. cikkének b) pontjával összhangban a tejtermelés szerkezetátalakításának végrehajtása vagy a környezet fejlesztése érdekében objektív szempontok alapján meghatározhatják azokat a feltételeket, amelyek szerint a termelők fizetség ellenében egy adott tizenkét hónapos időszak elején részesülhetnek az illetékes hatóság által végzett, vagy az illetékes hatóság által kijelölt testület által végzett azon referenciamennyiségek újraosztásából, amelyeket az előző tizenkét hónapos időszak végén más termelők véglegesen felszabadítottak.

34 A 3950/92 rendelet 8. cikkének e) pontja értelmében a tagállamok a termelőnek az illetékes hatósághoz, illetve az illetékes hatóság által kijelölt szervhez intézett kérelme alapján a referenciamennyiségeknek az azokhoz tartozó földterület átruházása nélküli átruházását is engedélyezhetik.

35 Következésképpen a közösségi jogalkotó előírta a referenciamennyiség állami adásvételi szervek útján valamely más termelőre a referenciamennyiséghez tartozó gazdaság egyidejű átruházása nélkül történő átruházásának lehetőségét.

36 A fenti értelmezésnek nem mond ellent a fent hivatkozott Thomsen-ügyben hozott ítéletnek a referenciamennyiségeknek a tejtermelésre használt földterülettel együtt történő átruházására vonatkozó 42. és 43. pontja, mivel az említett ítéletből nem következik, hogy a haszonbérbe adó a referenciamennyiséget az ahhoz kapcsolódó gazdaság nélkül ne tudná az állami adásvételi szerveken keresztül termelőnek minősülő harmadik személyre ruházni a haszonbérleti szerződés megszűnését követően a lehető legrövidebb időn belül.

37 Az a körülmény, hogy az alapügy tárgyát képező esetben a tejtermelő gazdasághoz kapcsolódó referenciamennyiség átmenetileg visszaszáll a haszonbérbe adóra, aki nem termelő, nem meghatározó, amennyiben ez a helyzet nem áll fenn hosszú időn keresztül, és a kérdéses referenciamennyiséget a lehető legrövidebb időn keresztül olyan harmadik személyre ruházzák át, aki ténylegesen termelő.

38 Következésképpen a gazdasághoz kapcsolódó referenciamennyiségnek az olyan haszonbérbe adó általi átmeneti megszerzése, aki nem termelő, annak érdekében, hogy a haszonbérbe adó a referenciamennyiséget az állami adásvételi szervek számára átruházza abból a célból, hogy e szervek azt a lehető legrövidebb időn belül eladhassák egy termelőnek, nem tekinthető a 3950/92 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével ellentétesnek.

39 Ez az értelmezés végső soron összeegyeztethető a 3950/92 rendelet említett rendelkezésének a fő célkitűzésével, amely abban áll, hogy a referenciamennyiségeket ne juttassák olyan személyeknek, akik azokból merően anyagi jellegű hasznot kívánnak húzni (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Thomsen-ügyben hozott ítélet 45. pontját).

40 A fentiekre tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 3950/92 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a tejtermelő gazdaságra kötött mezőgazdasági haszonbérleti szerződés megszűnésekor az ahhoz kapcsolódó

referenciamennyiség visszaszállhat a haszonbérbe adóra, amennyiben e haszonbérbe adó – mivel nem tejtermelő, és nem is áll szándékában tejtermeléssel foglalkozni – az említett referenciamennyiséget az állami adásvételi szerveken keresztül a lehető legrövidebb időn belül olyan harmadik személyre ruházza, aki tejtermelő.

A költségekről

41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Az 1999. május 17-i 1256/1999/EK tanácsi rendelettel módosított, a tej- és tejtermékágazatban kiegészítő illeték megállapításáról szóló, 1992. december 28-i 3950/92/EGK tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a tejtermelő gazdaságra kötött mezőgazdasági haszonbérleti szerződés megszűnésekor az ahhoz kapcsolódó referenciamennyiség visszaszállhat a haszonbérbe adóra, amennyiben e haszonbérbe adó – mivel nem tejtermelő, és nem is áll szándékában tejtermeléssel foglalkozni – az említett referenciamennyiséget az állami adásvételi szerveken keresztül a lehető legrövidebb időn belül olyan harmadik személyre ruházza, aki tejtermelő.

Aláírások